

Mellot, Jean-Dominique–Queval, Élisabeth, avec la collab. d'Antoine Monaque: Répertoire d'imprimeurs/libraires (vers 1500 – vers 1810). Nouvelle édition mise à jour et augmentée. Paris, 2004. Bibliothèque nationale de France, 668 l.

Könyvtörténeti vizsgákon minimum-kérdés Josef Benzing, vagy Borsa Gedeon kézikönyveinek ismerete, csakúgy, mint az *Index Aureliensis* vállalkozás eredményeként, a Koerner kiadó által kiadott kumulatív index Európa 16. századi nyomdászairól. A Consortium of European Research Libraries régi könyves adatbankja (vö. ECSEDY Judit, MKsz 2004. 1. sz. 86–88.) mellett épülő kontroll fájl megalkotásához azonban még nagyon sok munka van hátra. A legtöbb területen ugyanis még nem regisztrálták valamennyi nyomdász, illetve könyvkiadó tevékenységét. A regisztráció részletessége az elkészült munkáknál is nagyon különböző.

A francia nemzeti könyvtárban készülő repertórium egész Európára kiterjedő anyaggyűjtéssel készül. Első kiadása 1991-ben jelent meg, 2000 szócikkkel, a második kiadásban (1995) már ennek duplája szerepelt, most a harmadikban már 5200 név található. Az európai merítés nyilvánvalóan nagyon francia központú, ami nem meglepő (2752 franciaországi nyomdász és kiadó mellett csak 536 angliai, 532 német nyelvterületről származó és 445 itáliai névvel találkozunk. Magyarországi is van egy, és egy „szlovákiai”). A repertórium tehát elsősorban a francia nyelvterület kutatásakor, illetve az onnan származó könyvek leírásakor használható. Ismerve azon-

ban a szerkesztők tevékenységét, az újabb kiadásban már valamennyi magyarországi név szerepelni fog, és ugyanígy jelentős bővítés várható más országok, nyelvterületek vonatkozásában is. Mai változatában – és ezt az előszó be is vallja – praktikus segédeszköz a francia könyvtárosok számára a régi könyvek feldolgozásához. Ennél azonban több is.

A repertórium a természetes személyeken kívül testületi neveket és hamis nyomdahelyek elnevezéseit is tartalmazza. Az egyes szócikkek felépítése: a nyomdász, vagy kiadó neve, életrajzi dátumai, nevének variánsai. A tevékenység helye, lehetőleg pontosan, utca és házszámmal megjelölve. Rövid életrajz, említve a családtagok nevét is, kitérve az üzlet örökösödési ismereteire. Ezután rövid bibliográfiai utalás a nyomtatott és kéziratos forrásokra. Az egyes szócikkek részletessége nem egyenletes. Akiről jelentős szakirodalom áll rendelkezésre, arról természetesen több információ szerepel a repertóriumban.

Az indexek sorát a nyomdahelyek mutatója nyitja, így egy-egy város nyomdászattörténete az ott tevékenykedő mesterek időrendi felsorolásának áttekintésével nyomon követhető. Ezután egy nyomdászattörténeti bibliográfia következik, vagyis ha valakinek kevés az a nem franciaországi nyomdászatra vonatkozó ismeret, amelyet a repertórium ad, könnyen tovább tud lépni a tájékozódásában.

MONOK ISTVÁN